

להנ"ל ואין יוצאין, ועיין תוס' חולין (קז. ד"ה מגופת) שאם משופעת ואינה יושבת אלא בסמיכה לא נקרא כלי, ואם כן הוא הדין כאן אין יוצאין המצוה, וקבלה היא בידינו שצריך דוקא כלי כעין ההדלקה בבית המקדש שהיה שם כלי. (וכמדומני שברוב המנורות הבזיכין שמדליקין בהם אינם עומדים בפני עצמם אלא בסמיכה ולדבריו אין יוצאין בכך מצות נ"ח).

והנה בח"ג יתבאר בס"ד דהעירו אותי בזה כמה ת"ח דהרי לענין נט"י קיי"ל בשו"ע סימן קנ"ט סעיף ה' דכלי שתחלת עשייתו ותיקונו באופן שאינו יכול לעמוד בלא סמיכה חשיב כלי, וביארנו דכאן שאני בעינן דומיא ד"כלי" מכלי המקדש שחשוב ולכן לא מחלקין אם אינו יכול לעמוד משום שנשבר או שכך נעשה מתחילה וצריך כלי שעומד בפני עצמו.

ועוד שיש לחלק דשם מיירי דעשוי לכך להשתמש בו כמות שהוא וכן חשיבותו, אבל כאן שנעשה להשתמש רק בתוך המנורה והכלי המחזיק השמן "גרע טובא שאין עומד מצד עצמו ובטל למנורה", ולכן יתכן כשדנים על הכלי זוכית בפ"ע לא חשיבא כלי, ומאידך לא נעשה חלק מהמנורה שהיא כלי והם הדברים שגם כה"ג חשיב כלי, מ"מ חביבה מצות נר חנוכה לצאת כמהדרין מן המהדרין בלא נדנדו ספק. ואכמ"ל.

ועיי"ש דבר נפלא שמביא רבנו יצחק בן הראב"ד דברי חז"ל (שבת כז:): שהזהיר בנר חנוכה הוי"ן לו בנים ת"ח, ותמה שהרי כולם מדליקין נר חנוכה ורובם אין זוכים לבנים ת"ח, ומסיק שהסיבה כיון שרק מיעוטא דמיעוטא זהירים להדליק כפי כל פרטי המצוות ודקדוקיהם, ורק בכח סגולת המצוה בשלימות זוכין לבנים ת"ח.

סימן שמא

שאלה: בשיבה שכולם הדליקו בביתם אם לברך בבית הכנסת שהחיינו אחר כך.

בשע"ת (סימן תרע"א ס"ק י"א) כתב שאם הדליק בביתו קודם שמדליק בביהכנ"ס חוזר ומברך שהחיינו בבית הכנסת, אבל אם קודם הדליק בביהכנ"ס ובירך שהחיינו אינו חוזר ומברך שהחיינו

להביט בחלונות מבחוץ שלא יתחייב בברכת הרואה לכמה פוסקים, ולענין ברכה בלילה ראשונה נהג כש"ע ובירך כל ג' ברכות לפני ההדלקה, אבל בלילה שנייה נהג לברך ולהדליק נר אחד, ואח"כ בירך שעשה נסים והדליק שאר הנרות, וטעמו שכה"ג יוצא ממ"נ אם ברכת הרואה הלוא ראה נר ראשון, ואם ברכת המצוות שייך עוד לברך שעדיין עוסק בהמצוה ושייך עוד הברכה גם בגדר ברכת המצוות עכ"ד, ויש לפלפל בזה דתלוי בהספק האם נר הנוסף הוא מגוף המצוה או א"ש, אבל אי הוי רק הידור לא אלים להחשיבו כעוסק עדיין בהמצוה.

ועכשיו כיון שבלאו הכי מנהג בית – אל לברך שעשה נסים אחר ההדלקה, ומנהגם בקודש יסודו, נראה לקיים המנהג כן גם ע"פ הלכה למתחסד לצאת כל הפוסקים, ובש"ע דינא קאמר לברך עובר לעשייתם אבל מליל שני והלאה מועיל גם אחרי הדלקת ראשון וכמ"ש שעי"ז יש אפשרות לצאת כל הדיעות.

סימן שמ

חידושים בנר חנוכה.

מצאתי חידוש פלא בקונטרס מכת"י רבינו אברהם אזולאי זצ"ל (סכו של החיד"א), והם דברים שמסר אליהו הנביא לרבינו יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד שהיה מראשוני המקובלים, והדברים עוד בכת"י והעתיקו אותו בספר הזכרון לרבינו יצחק הוטנער זצ"ל ונמצא שם דברים נפלאים.

ראשית דבר מעורר שצריך להדליק בכלי דוקא ובלאו הכי אין מברכין עלה, ולפי זה פשוט שהמדבקים נרות שעוה בחתיכת ברזל וכדומה לא קיימו לדידיה המצוה כלל. ושו"מ שכ"כ בשו"ת אבני נזר סימן ת"ק דלדברי החסד לאברהם [ה"ה הר"א אזולאי הנ"ל] המובא בברכי יוסף סוס"י תרע"ג אין להדליק בנר שעוה, וע"ע בשד"ח ח"ט שהביא דבריו וס"ל דתליא במחלוקת קדמונים ע"ש.

ומה עוד שמוסיף גם כדבר פשוט שבכלי שאינו יכול לעמוד על שוליו לבד לא נקרא כלי ואין מברכין עלה, וזהו אזהרה חמורה שמצוי מאד מנורות יפים שהכלי זוכית שלתוכו יוצקין השמן אינו עומד בפני עצמו כלל רק כשתקוע בהמנורה ולא נקרא כלי